

בש"פ 3774/16 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 3774/16

כבוד השופט נ' הנדל
פלוני

לפני:
המבקש:

נגד

מדינת ישראל

המשיבה:

בקשת רשות ערעור על החלטתו של בית המשפט
המחוזי בירושלים בעמ"ת 25846-04-16 שניתנה ביום
18.4.2016 על ידי כבוד השופט ד"ר י' מרזל

עו"ד יאיר מושיב

בשם המבקש:

החלטה

1. מונחת לפני בקשה למתן רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים (עמ"ת 25846-04-16), שהוגשה אמש, בה התקבל ערר על החלטתו של בית משפט השלום בירושלים, לפיה שוחרר המשיב למעצר בבית אמו (להלן: האם) (מ"ת 27594-03-16), ותחת זאת נעצר עד לסיום ההליכים. העבירות מושא כתב האישום הן תקיפת אמו, בת ה-86.

תיאור זה, כשלעצמו, מצביע על הייחוד והקושי של המקרה. בית משפט השלום, בהחלטה מפורטת, התייחס לנסיבות התקיפה, לקשר הטיפולי בין המבקש לאמו - קשר של טיפול שאף סייע לה רבות בעבר, לפי הנטען. בית המשפט המחוזי שם דגש על הסיכון, לכאורה, שנובע מהתנהגות המבקש, אשר עבר את העבירה בעת שתלוי ועומד נגדו מאסר על תנאי בגין מקרה קודם של תקיפת אמו שאף הובילה לחתך בראשה - כל זאת על רקע היותו אלכוהוליסט. קצין

עמוד 1

מבחן המליץ על שחרורו לדירה אחרת שבבעלות אמו. הצעה זו נדחתה על ידי שתי ערכאות קמא, בשל כך שהאם הצהירה כי אם ישוחרר המבקש לחלופה זו היא תגיע לשהות עמו בכל מקרה.

2. תיק זה, על המתח שבו, מזכיר את הפתגם "אוי לי מיוצרי ואוי לי מיצרי". מהחומר מצטיירת תמונה לפיה יש מעין תחרות, שבה אימוץ כל אחת מההחלטות עשוי להגן על האם בהיבט מסוים ועלול לסכן אותה בהיבט אחר. היבט אחד הוא החשש שהמבקשת תיפול קרבן לאליומות נוספת, ואילו היבט שני הוא החשש שהמבקשת לא תזכה לסיוע בקבלת טיפול הדרוש לה.

ואולם, לעיתים לגלגול השלישי יתרון על פני הגלגולים הקודמים של ההליך. כך – ולו מחמת הזמן, המבהיר את התמונה באמצעות הנתונים המצטברים במהלכו. מן החומר עולה כי המבקש מצוי במעצר כבר חודשיים. לא נטען כי האם אינה מטופלת במהלך תקופה זו. מן החומר עולה כי בעקבות ההליך התבצעה, לראשונה, פנייה למשרד הרווחה. על רקע כל אלה, החשש לכך שהאם לא תזכה לטיפול אינו מתממש, ועולה כי נמצאים פתרונות אחרים. יצוין כי עוד עולה לכאורה שהאם היא בעלת אמצעים, והיא אף הגיעה לדיון בבית המשפט המחוזי בליווי אדם אחר.

האמור תומך, במבט ראשון, בהחלטת בית המשפט המחוזי, שכן השיקול לשחרור – הצורך לטפל באם – איבד ממשקלו. אף כאן המורכבות מרימה את ראשה.

3. נפתח בטענת הסנגוריה, שבאה בטרניה על עמדת המדינה המגינה על מתלוננת שלא התלוננה, ולמעשה – כביכול באופן פטרנליסטי – כופה עליה מציאות שהיא אינה חפצה בה. כפי שנטען, "עד מתי יש להכשיר את רצון הפרה להניק שעה שהעגל אינו מעוניין לינוק". על רובד זה של הטיעון נשען המבקש, בטענה שהבקשה מעוררת עניין עקרוני. כשלעצמי, מסכים אני כי יש להתייחס לבקשה לגופה, אך לא מן הטעם העקרוני-כללי האמור.

יש להבחין בין מתלונן לבין נפגע עבירה. לעיתים אין חפיפה ביניהם. דווקא בשל כך חובתם של הגורמים הרלוונטיים היא להעניק ביטוי לאינטרס הציבורי, בדמות הצורך להגן על הפרט. כדי לחדד את הנקודה, נאמר כי המציאות המשפטית מכירה מצבים לא מעטים שבהם אישה מוכה אינה רוצה להגיש תלונה נגד בעלה, ואף אינה מבקשת – גם כאשר מדובר במקרה חמור – להשית עליו עונש מאסר. אינני בה לשפוט את התגובה במקרים מעין אלה, אך ברי כי ההכרעה אינה בידי הנפגע, גם אם הוא בוחר שלא להתלונן. יש דמיון בין המקרה הכללי שהוצג לבין ענייננו.

4. ועדיין, גם אם הפרדת הכוחות אינה מותרת בהכרח את האם ללא מענה למצבה – חובה על בית המשפט לשקול את התוצאה של ההחלטה, ובמיוחד לעת הזאת. הכוונה היא למעצרו של המבקש עד לסיום ההליכים. בית המשפט המחוזי לא התעלם מכך, אך ציין כי המבקש לא הציג כל מפקח, וכי על רקע כל הנסיבות גם באיזוק אלקטרוני לא יהיה כדי להשיג את מטרת המעצר.

אכן, קיימות ראיות לכאורה לעילת מעצר. אך נראה כי יש לתור ביתר שאת אחר חלופה שתוביל לכך שהמבקש לא ישהה במעצר. על פני הדברים תוצאה אחרונה זו אינה הכרחית, כפי שציין בצדק הסנגור, מן ההיבט של חומרת התקיפות. וליתר דיוק – מידת אי חומרתן. יש לזכור כי הסיכון, ככל שקיים, מרוכז באם. על כן יש לבחון את האפשרות של שחרור מנקודת מבט זו. יש משקל לכך שהמבקש עבר לכאורה את העבירות הנדונות עת תלוי ועומד נגדו מאסר

מותנה, ואף יש משקל מסוים לחומרת התקיפות שבגינן הורשע בעבר. אך יש לתת את הדעת, בראש ובראשונה, על המעשים בהם הואשם המבקש במקרה דנן – שתי דחיפות של אמו.

התוצאה העולה מכל האמור היא כי אין מקום להורות על שחרור המבקש בהעדר חלופה מתאימה. במובן זה הבקשה נדחית. ברם, אין להתעלם מהחלטת בית המשפט המחוזי כי אין לשלול חלופה מתאימה ככל שתוצע כזו. לכן, ובמכלול, התיק יוחזר לבית משפט השלום, אשר יזמין תסקיר – ייתכן שדרך משרד הרווחה – באשר למצבה של האם. בהתאם, ייקבע העניין לדיון בבית משפט השלום. התקווה היא כי המבקש יוכל להציג מפקח או מפקחים מתאימים. כן יש מקום לקביעת תנאים יצירתיים של שחרור. בעניין זה אומר כי עם כל ההבנה להחלטתו של בית משפט השלום ושיקוליו, אשר רצה לאחוז את השור בקרניו, אינני סבור כי חלק מהתנאים כגון אי צריכת אלכוהול על ידי המבקש, או אי נקיטת כל מעשה אלימות כלפי אמו ובאופן כללי, מקדמים את העניין. לעומת זאת, אפשר בנסיבות העניין לקבוע כי האם תשמש ערבה למבקש, תוך התחייבות לא לגשת למקום הימצאותו. עוד ניתן לבקש דיווח עיתי עד לסיום המשפט, וכי המבקש יודיע אם תגיע האם לביתו, כחלק מתנאי הערבות העצמית. אלה רק בגדר הצעות לשיקול דעתו של בית משפט השלום. ישנן אפשרויות נוספות, וראוי כי העניין יישקל. יובהר כי איני מורה לבית משפט השלום להורות על שחרור המבקש, לא רק מפני שיש צורך בשמיעת עמדת המדינה, אלא אף מפני שהפתרון צריך להשיג את מטרתו, בהתאם לסעיף 21 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996, תוך שיתוף פעולה של הגורמים הרלוונטיים.

5. בכפוף לאמור בפסקה האחרונה, בדבר הצורך של בית משפט השלום להזמין תסקיר ולקיים דיון נוסף תוך זמן סביר לאחר קבלתו – הבקשה נדחית.

ניתנה היום, ג' באייר התשע"ו (11.5.2016).

ש ו פ ט